

Encyclica.

(Vége.)

Az emberek, kitról szólnak, oly istente nek, hogy azt mondják, miszerint a polgároktól és egyháztól vonassék meg az engedély keresztény jótékonyág czéljaira nyilvános alamizsnát gyűjteni; hogy el kell törölni azon törvényt, mely bizonyos napokon az isteni tisztelet miatt a szolgál munkát megtilja, hazugul azt állítván, hogy amaz engedély és ezen törvény egy jó nemzetgazdászati alapelveivel ellenkezik.

Meg nem elégedve azzal, hogy a vallást az államéletből számítzik, előle a családok ajtait is be akarnák zárni. Valóban a communismus és socialismus tövten tanait hirdetve azt állítják, „hogy a társadalom vagy család létezése alapja a polgári törvényből származik, és hogy egyedül ezen törvényből folynak a szülőknek gyermekeik iránti minden jogaik, névszerint a nevelés és oktatás joga.“ Ezen tanok és számtalan tüzelmeik által ama ravasz emberek mindenelőtt a kath. egyház üdvözö tarát és tekintélyét akarják az ifjuság oktatása- és neveléséből számítani; és mindennemű veszélyes tévelyek és gonoszságok által az ifjuság gyöngye és hajlékony lelkeit megméltelyezni és megrontani. Mert mindazok, kik azon fáradoztak, hogy az egyházban és államban zavart idézzenek elő, a társadalmi rendet megdöntsék, s minden isteni és emberi törvényt megsemmisítsenek, állandóan minden lélekerejüket, gondolataikat és tevékenységüket oda fordították, hogy az előre nem tekintő ifjuságot megszedítsék s megrontsák, és minden reményüket az ifjuság, elcsábítására alapították.

Azért minden istentelen módon tildzik a világi s szerzetes papságot, kik, mint a törtételeml legvalódióbb emlékei fényesen bizonyítják, a kereszténységnek, államnak és tudományoknak oly nagy szolgálatakat tettek; sőt azt mondják, hogy ugyanazon papságot, „mint a valódi és hatályos baladás és polgárosodás ellenségét az ifjuság nevelése- s oktatásától el kell tiltatni.“

Mások az újító rosz és oly gyakran elvetett véleményeit ismétlik, és nagy szemtelenséggel az egyház és apostoli szék legfelsőbb tekintélyét, melylyel azt a mi Urunk Jézus Krisztus felruházta, a világi hatalom itéletének alávetni, és az egyház és apostoli szék minden jogait az államrendet illetőleg tagadni merészkednek. Annnyira mennek, hogy azt állítják, „miszerint az egyházi törvények lélekismeretesen csak akkor kötelezők, ha azokat a világi hatóság tette közzé; hogy a római pápák valást és egyházat érdeklő okmányainak előbb az államhatalom szentesítése- és engedélyére vagy legalább helybenbajására van szükségük, s hogy a pápai rendeleteknek, melyek a titkos társulatokat kárhoztatják, habár ezekben a hallgatás esküjét követelik vagy nem, és melyek ily társulatok előmozdítóit, beavatottjait egyházi átokkal sújtják, nem birnak kötelező erővel oly országokban, hol azon társulatokat az állam türi; hogy a tridentin zsinat és a római pápák által azok ellen, kik az egyház jogait és javait magukhoz ragadják és bitorolják, kimondott egyházi átok az egyházi és világi politikai dolgok összezavarásán alapszik s tisztán földi érdekekből történik, hogy az egyház a földi dolgok használata és élvezetére nézve lelkiismeretesen semmi kötelezőt nem rendelhet; hogy nincs joga, törvényei általbágit ellen világi büntetéseket elrendelni; hogy a teológiával összeegyez-

tethető és a közjog alapelveivel megegyező az állam számára a javak tulajdonjogát igénybe venni, melyek az egyházi, vallási társulatok és egyéb ájtatos alapítványok birtokában vannak.“ Nem általánosan nyitlan az eretnekek alapelveit és tanait tanítani, melyből annyi visszás és téves vélemény foly; mert ismétlik, „hogy az egyház nincs az államtól isteni jog által elválasztva s függetlenítve, hogy ezen elválasztást s függetlenítést nem lehet neki megadni a nélkül, hogy az államhatalom lényeges jogait az egyház magához ne ragadja.“ Nem melőzhetjük hallgatással azok vakmerőségét, kik az igaz tanítástól eltérve azt állítják, hogy az ember bűn és a nélkül, hogy valaki katolikus jellegét föloldozná, az apostoli szék itéletei- és rendeleteiből, melyek czélja és tárgya az egyház általános java, annak jogai és fegyelme, csak ne éintsék a hit- és erkölestant, beleegyezését és az engedelmességet megtagadhatja.“ Mindenki látja és világosan felfogja, mennyire ellenkezik ezen állítás a kath. tannal, a Jézus Krisztus által magára a római pápára ruházott teljhatalommal az összes egyház legettetésére, vezetésére és kormányzására.

A hamis tanok ily nagy visszassága közepett megemlékezvén apostoli kötelességünkről s tele gondal sz. vallásunk, annak igaz tansai és Istentől reánk bízott lelkei üdvé iránt, egy hitűk, hogy szavunkat fel kell emelnünk. Azért apostoli tisztünk erejénél fogva elvetünk és kárhoztatunk minden hamis véleményt és tant, nevezetesen ez iratban említetteteket, s akarjuk és elrendeljük, hogy azok a kath. egyház gyermekei által is elvetettek- és kárhoztatottaknak tekintessenek.

És azonkívül ti tisztelendő testvérek a legjobban tudjátok, hogy korunkban a minden igazság és igazságosság gyűlöli és vallásunk legelkeseredettebb ellenségei méltelyező (pestiferos) könyvek, röpiratok, hírlapok által, melyek az egész földön elterjesztettek, a népeket tévedésbe hozták s gonosz akaratú hazugság által minden lehető istentelen véleményt elhíntek. Szintén tudjátok, hogy napjainkban néhányan sátáni szellem által izgattatva és rábiratva az istentelenség azon mértékeig jutottak, hogy nem irtóznak a mi Urunkat Jézus Krisztust tagadni, s istenséget gonosz vakmerőséggel megtagadni. Ez alkalommal kötelességünk benneteket, tisztelendő testvérek, kik főpásztori szavakat ily nagy istentelenség ellen egész buzgósággal föl emeltétek, a legnagyobb és érdemlett dicsőréttel kitüntetni.

És így ezen iratunk által a legnagyobb szeretettel ismét hozzátok fordulunk... mert a ti nagy főpásztori buzgóságtoktól várjuk, hogy megragadva a szellem kardját, a mely az Isten ígéje, és megerősödvé a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme által, kétszerzett fáradsággal naponkint azon legyenetek, hogy a főpásztori gondjaitokra bízott hívek az ártalmas övnyeyektől tartózkodjanak, melyeket Jézus Krisztus nem ápol, mert azokat nem az Atya ültette. (S. Ign. M. ad Philad. 3.) És ne szünjetekek a bűvöket figyelmeztetni, hogy az emberek valódi boldogsága fenséges vallásunkból, annak tanából és gyakorlatából foly, s hogy azon nép boldog, melynek ura az Isten (143. zsolt.). Hirdessétekek, hogy a birodalmak a katolika vallás alapján nyugosznak (S. Coelest. ep. 22. ad Synod. Eph.), hogy a fejedelmi hatalom (regiam potestatem) nem csupán a világ kormányzatára, hanem főképek az egyház oltalmára adatott (S. Leo ep. 156.), és hogy

az államok fejecnek és királyoknak semmi sem szolgálhat nagyobb hasznokra és dicsőségökre, mintha, mint egyik bölcs és erélyes elődünk szent Felix Zeno császárnak írta, megengedik, hogy a katolika egyház törvényeit használhassa, és senki- nek sem engedik meg, hogy az egyház szabadságának ellenálljon... Bizonyos t. i., hogy ügyeikre nézve üdvös, ha, midőn Isten ügye van szóban Isten rendeletei szerint azon vannak, hogy királyi akaratjokat Krisztus papjainak alárendeljük és ne azok fölé helyezzük.

De ha tisztelendő testvérek mindig szükséges volt, hogy bizalommal közeledjünk a kegyelem trónjához a végre, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelemben részesüljünk, úgy most az egyház és polgári társadalom oly nagy szükségében, a kath. ügy és apostoli szék elleni nagy összességűben, a tévelyek nagy bőségében arra kiválóan nagy szükségünk vagyunk. Azért akartunk minden hívőt felbuzdítani, hogy szünnet nélkül a minden világosság és irgalom Atyjához alázatosan esedezzenek, és a hit lejtében a mi Urunkhoz, Jézus Krisztushoz imádkozzanak, ki az Istent vére által engesztelte ki velünk.

Azért ezen iratunk által minden kath. hívőnek teljes jubileum bucsut engedünk, melyet az 1865-ki év hóapaja alatt, de ezenal nem, ti tisztelendő testvérek és más helyileg feljogosított ordinariusok azon módon el fogtok rendelni, mint brevénkben: „Araoano Divinae Providentiae consilio“ (1846. nov. 20.) kijelöltünk, minden, ezen brevében általunk adott teljhatalommal. Akarjuk, hogy ama brevében előirtak mind megtartassanak, és kivett- nek és föntartottak tekintessék, mit akkor olyan- nak kijelentettünk. Ezt megadjuk, a nélkül, hogy valamely ellenkező, ha mindjárt részletes és különös említésre és derogatoria érdemes volna is, el- lenle fölhozhatassék. S hogy minden ketyel és ne- hézségnek eleje vétessék, megparancsoltuk, hogy ama breve egy példánya nektek megküldessék.

„Kérjük, t. testvérek, szívünk bencejéből és egész lelkünkkel Isten irgalmát, mivel ő maga monda: „Misericordiam autem meam non dispargam ab eis.“ Kérjük és megadjuk nektek, és későn adatk meg, minthogy súlyosan vétkeztek; zör- gessünk, mert a ki zörget, megnyitattik neki, vala- mint nektek is, ha zörgetjtek az ajtót imáink-, zo- kogásaink- és könyeinkkel, melyekben állhatatosak- nak kell lennünk; és hogy egyhangú legyen imánk, kérje mindenki az Istent úgy magáért, miként ösz- szes testvéreier, a mint az Ur tanított bennünket imádkozni“ (S. Cyprian. Epist. 11.). És hogy Isten annál könnyebben meghallgassa a mi, a ti s az összes hívők imáit és óhajait, nyerjük meg előtte való közvetítőit, a közbenjárás iránti teljes biza- lommal a szeplőtelen sz. Sztét, Máriát, Isten any- ját, ki megsemmisíti az egész világ összes eretnek- ségeit, és ki mint valamennyink legszeretőbb anyja, „oly szerföltt kegyes... és oly teljesen irgalmas... mindenki iránti hajlandósággal, mindenkihez a leg- kegyelmeseb s nemével a határtalan szeretetnek szá- nakozik mindenki szorultságán“ (S. Bern. Serm de duodecim praeogativis B. M. V. ex verbis Apocalyp.), s mint királynő, ki Eryszöltt fia a M. U. J. K. jobbán minden dicsőnek és ékszereknek arany ru- hájában áll, semmit sem kérbet, a mit töle meg ne nyerne. Kérjük az apostolok fejedelmének, szent Péternek és apostoltársának szent Pálnak és az Eg- összes szenteinek közbenjárását is, kik barátaivá

teljes megelégedését leli: vajon miért ne lehetne bámulatos egy több évek során keresztül szépen felnőtt fiatal erdő? s vajon miért ne örvendhetne ezekben is egy gazda éppen úgy, mint a mezőgazdászát szép jelenén?

Ha egy mezőt a kalangyák, boglyák kitünő helyzetbe tesznek: miért ne örvendhetne a tulajdonos azon is, ha szabályszerűleg rendezett erdő birtokában jó minőségű tűzi ölfák nagy mennyisége lepi el az erdő- területet.

Ha a csüröskert diszlik az asztagok, kazlak és boglyák többségében: miért ne illendűnek jól a tűzi szakasz-, épület-, eszköz- és szerszámok egy gazdasági telken.

Már pedig mindezeket csak is a havasok, erdőségek adhatják meg az illető bir- tokosoknak éppen úgy, mint amazokat a mezők.

Bizony mindenki tapasztalhatja, hogy nemcsak kenyér, hanem fa is szükségeltetik az emberek számára. Ha egy gazda nagy gondal szerzi meg minden napi kenyerét: éppen olyan nagy gondot kell hogy fordítson a fa beszerzésére is. Egy családnak éppen úgy fájhat a fa nem léte, mint mint a ke- nyér hiány.

A mező gazdászati nem levén gátolva, sőt inkább pártolva, előre haladott, mit en- nek emeltyuje az e téren irodalomnak kö- szönhet leginkább. Az erdőszet egy ilyen előrehaladásnak nem szedheti örömvirágait; mert az erdőügy nem levén fölkarolva, nem sokat bajlódtak ezzel a toll-emberek, s így ezt nem emelhetne az irodalom, egyéniségek csak egy oldalul fogták föl a nemzet gaz- dászati erdőszeti ágát. *) Egyszerűleg ren- dezték, kezelték, a hogy lehetett, s így — mondhatni — inkább kárára, mint hasznára voltak a havaserdő tulajdonosoknak.

Kevesen tudják, s még tán azok sem tisztán, kiket közelebről illethetne, hogy Erdélynek mily nagyszerű havasai és renge- teg erdőségei vannak, melyek az illető tu- lajdonosoknak sok ezer holdakra menő ha- vaserdő-birtokát képezik, s éppen az fájhat, hogy a mennyiséghez képest nem jövedel- meznek aránylagosan, s így mindig csak panasz, békétlenség, és birtok hidegség fek- szik és kél fel az illető tulajdonosakkal.

S valójában úgy is van; mert sem anyagi jövedelmet mennyit lehetne, sem akkor, mid- őn a birtokos előre tett számítása szerint várná, nem hajtának be a havaserdő-birtokok. Nem, mert az erdőszet mezején némi aka- dályok merülnek föl, s állanak útjában, úgy az erdőtulajdonosoknak, mint a havas intéző személyzetnek. Ezen akadályok némelyikét megemlíteni czélszerűnek látom; de csak fe- lülelesen, mert ezek oly nagyszerűek, hogy egy tüzetes munkát irhatna róluk az ember.

*) A derék „Erdőszeti lapok“ e szakban igen kitünő erélylyvel s belátással működik, s veti alapját az erdőszi iroda- lmnak. Szerk.

TÁRCSA.

AZ 1735-KI ZENDÜLÉS TÖRTÉNETE.

Korrajz.

Írta

K. Papp Miklós.

(Folytatás.)

1734. évben a bánági ó-hitű szerb püspök nándorférvári érsekké választott. A kormány hitte az időt, midőn a szerbek áttérését a római hitre végre érvényre emelheti. A helyzet kedvezőnek látszott, de a mint a következményekből látni fogjuk, a lépés merész volt, s sokkal szomorubb következményeket vont maga után, mint előre ki- mérni lehetett volna.

A bécsi kormány tudta, hogy a szerbek nin- csenek még kibékülve a patriarchai méltóság el- vesztésével, s folytonosan visszavágnak utána. VI. Károly tehát az új érseket magához hivatá Bécs- be. Voltak-e megbízásai az utra indult főpapnak hivi részéről? nem tudjuk, annyit azonban egész bizonyossággal állíthatni, hogy teljhatalommal nem ruházták fel, s így alkudozásba sem ereszkedhetett oly fontos tárgy felett, mint a minő a szerbek előtt az áttérés kérdése volt.

Az érseket azonban nagyon jól fogadták Bécs- ben, egyik tekintély asztalától a másik fogta el, s kéz alatt biztosították, hogy a császár bizonyos fel- tételek alatt nem volna idegen visszaállítani a patri- archai méltóságát.

A czim mindig kapós volt.

Egy kihallgatás alkalmával az érsek szóba hozta a patriarchaságot, s a császár nem idegen- kedett csakugyan ez eszme felmelegítésétől, sőt az egész kérdést egyetlen kérdéshez kötö csupán, ha- tározottan kijelenté: ha magára vállalja, hogy az

ó-hitűeket áttéríti a római hitre, kész visszaállítani a patriarchaságot, sőt ígéré, hogy a kormány egész befolyásával fogja térítési munkájában elősegíteni.

Az érsek megfontolási időt kért, hogy előter- jeszthesse a dolgot kíséretének is, ezek azon- ban már szintén elő voltak készítve, s minden ha- bozás nélkül beleegyezésüket adák.

A dolog tehát rendben volt. Az érsek min- dent ígért, s Károly császár kegyes, bőkezű volt, a kíséret tagjai kisebb nagyobb méltóságokat nyer- tek, az érsek megkapta a patriarchai czímet, mely- ről a császár külön diplomát is adott ki,⁶⁾ jobban mondvá, a már Leopoldtól nyert diplomát némi módosításokkal megerősítette.

A kormány tehát egy lépéssel közelebb volt czéljához.

Csak a kivétel volt még hátra. Lássuk minő előmunkálatok tétettek reá.

Egyik egykoru krónikásunk Balla Ger- gely a történeteket így adja elő:

„Lejövén már ezen patriarcha Bécsből nagy örömmel és pompával, de minden pompája kivált- képpen állott sokféle és külön-különféle színű s tollu, Bécsben tartani szokott, apró s énekes ma- darakból, melyeket ottan felette nagy áron, a mint mondotta, összeszerzett és külön-különféle kaliták- ba zárattatván, kibent kettőt, kibent háromat, kibent négyet, mely kalitákat mellette levő kis papok az utazásban kezekben tartottak, Bécsből fogva egész Nándor-Fehérvárig, és egész utazásában azok- kal s azoknak eszegeggekkel s éneklésekkel mu- latta magát, (ezt pedig innen tudom, hogy így lett legyen, hogy azon lejuvetelének alkalmatosságával

⁶⁾ A nagy-körösi krónika erre vonatkozólag írja: „Ezen ő maga ajánlását (tudnillik az érseket) méltó consideratioba vevén a felsőges bécsi udvar, neki azon általa kívánt patri- archai titulat a megígért módokra nem csak kegyelmesen megengedte, hanem egyszerűen szokott diplomával vagy ki- rályi pesztes levéllel meg is erősítette.“ 99. lap.

Pest vármegyében levő Nagy-Körös városában este felé érkezvén, meghált éjszaka, N.-Onodi Kovács István házában, ez mindezeket maga szemel- vel látta, maga házában és a patriarcha deakul jól tudván, sokat beszélte a megirt gazdának, dicsé- kedvén és dicsérvén az éneklő madaraival, hogy Bécsben minéműt sok s nagy áron vette s szerzette őket. De ezen nagy térítésre önnön magát lekötött nagy patriarcha semmi könyvekkel nem dicséke- dett, a melyekből kellett volna tanulhatni a térít- ést.) Ezek felett szép és drága hat szürke lovak, drága áron szerzett hintóját, melyben maga ült. Más napra viradván, hogy elmenének, maga sece- rariussával iratott egy commissiót, melynek tenora az volt: hogy ha valamikor onodi Kovács István Nándor-Fehérvárbán megyen, azon commissioval jelentvén magát, igen nagy emberséggel fogna lenni a jó szállásadástért és vele, ugy eselédjével tett sok emberségeért, melyen maga a patriarcha is csudálkozott, kiváltképpen eselédjeinek is bizo- nyos relatiojuktól megértvén, hogy konyhájára s asztalára ugy vele levő számos eselédjeire és feles lovaira tett költségeért az emberséget tudó gazdája semmit sem kívánt, nem is vett, azért is secreta- riusával iratta a fennebb irt commissiót. Hazaér- kezvén pedig szerenésesen Nándor-Fehérvárbá, azon- nal a sánczokat, kivált a marosmelyéki és bácska- sági sáncz-tiszteket magához hivatá és czíaltá; ugymint: a marosmelyéki gyalog- és lovas két na- tionalis regementeknek commendánsát vagyis ober- terét Pérot, másképpen Szegedniez Pétert, ki is lakott a Maros vize mellett, Pécska nevű városban, Nagy-Arad városából a régi nagy hírű Tököllynek a fiát, Tökölly Ránkat, ez volt kapitánya és com- mendánsa Nagy-Arad városban egy compánia gya- log és annyi lovas ráczoknak; Rác Csanádból⁷⁾

Scheviez nevű Obrist Lieutinantot, Nagy-Lakról⁸⁾ Sterbe vagy Csorba, másként Dumegyházi János nevű Obrist Wachtmeister, a ki is Nagy-Lakon a Maros parton commendirozott két nationalis compániákat. Ezekon kívül mindezen két gyalog és lovas két regementeknek kapitányjait és zászlótartóit, egy nem különben a bácskasági hasonló nationalis militiából álló gyalog és lovas két rege- menteknek főbb tisztjeiket, kiknek is obersterek vagyis főcommendánsok volt Zako nevű és lakott szabad Szeged városában. Ezekon kívül mindenféle rácz főembereket és kereskedőket a Maros és Tisza mellékéről, és az egész Banatusból, valahol csak kik találtatának, és az idősb rácz papokat, kalugyereket és batykokat, kik is a midőn Nán- dor-Fehérvárbán a patriarcha közikbe nagy pom- pával bement, és a nagy egybegyült sokaság, a midőn meglátta, köszöntötte őket és új módi áldá- sokat hintett reájok, künn az egész egybegyült sokaság a midőn meglátta, esudálkozva, álmélkod- va suttogván és lassan beszélvén egymás között, hogy mi dolog volna az, a mit most az ő patri- archájok cselekszik, mivel annakelőtte azont nem látott s hallott. Elvégezésével azon nagy ezeremo- niájának az egész egybegyült sokaságnak felet- tébb nagy vendégségeket tartott egy egész hétig, kin igen esudálkozott az egész egybegyült sokaság nép. Másik héten, összegyűjtvén mind a sokaságot, kezdett a maga Bécsben lett fogadásának mivoltá- ról beszélni, mindennap misét szolgálván, és a mint tudott, prédikált a nép előtt egész héten.“

Eddig a krónika szavai, lássuk, mi történt tovább.

⁸⁾ Nagy-Lak, mezőváros, felszük csaknem tökéletes négyesüget képező határával Csanádmegye délkeleti részén, a Csanádmegyét temes-bánási Torontálmegyétől választó Maros folyó partján.

(Folytatjuk.)

⁷⁾ Rác Csanád, rácz-német falu Torontálmegyé- ben mindjárt Német-Csanád mellett a Maros bal partján.

levén az Istennek a mennyországba jutottak és megkoronáztatva elnyerték már a pálmát, s biztosságuk levén saját halhatatlanságokról, a mi tövűsségünkre viselnek gondot.

Végre az összes mennyi javak teljét öszintén kívánva nektek az Istentől, irántatok való különös szeretettelünk zálogaúl, szeretetteljesen és egész szívünkkel adjuk apostoli áldásunkat rátok, t. testvérek, és az egyházi s világi hívekre, kik gondjaitokra bízva.

Kelt Rómában sz. Péternél, 1864 i. dec. 8. án, Sz. Mária, Isten anyja szeplőtlen fogantatása dogmájának meghatározása után a tizedik évben.

Pápaságunk tizenkilencedik évében.

IX. PIUS PP.

Hazai intézetek

A maros-vásárhelyi gazdasági-egylet ügyében. Azokat, kiket a maros-vásárhelyi gazdasági-egylet érdekel, értekezletre hívom meg M. Vásárhelyre a „Nap”-hoz ezimzett szállóba 1865 január 8-án délelőtt 9 órára. Bánffy János.

Nemzeti színház. Bec. 30-án az 50 aranyra pályázott „Többet észszel mint erővel” vigj. 3 felv. A hosszú vajadás után végre egy tünhető darab. Ámbár az alapeszme nem új, s száz meg száz variatióban fordult meg már színpadainkon, de a kivitel meglátszik mégis, hogy avatott toll s ügyes kezek dolgoztak fel. Nyelvzetése tiszta s legalább irodalmi színvonalon áll. A darab meseje következő: Somlay egyetlen leánya Lorát (Szabó Pepi) Simon Istvánhoz akarja nőül adni, miután szeretik egymást, az anya azonban (Boérné) határozottan ellenzi, leányával fényesebb kilátásai vannak, mert Völgyesi báró (Szathmáry) udvarol s meg is kérte kezét. Lora kétségbe van esve, mert ő nem szereti, atyja előtt könyekre fakad, a szegény apa segítene is a bajon, de fél a feleségétől, miután az az ur a háznál. Van azonban Somlaynak egy rokona Györflyné (Ujfalusiné) ki a közös zavarban mentőként lép fel, azt tanácsolja Lorának, hogy szökjék meg ő hozzá falura, s így senki sem tudja hová lett, anyja kénytelen lesz a nászt a báróval elhalasztani. A tervbe a férj is beleegyez s Lora valóban megszökik. A vendégsereg összegyűl, az anya keresi leányát, a férj tudtára adja, hogy leányát megszöktette az esküvő elől, felesége azonban nem hiszi, a férj kéri, hogy jelentse ki vendégeinek a nász elhalasztását, neje vonakodik, végre a férj rokona által bátorítottva, meg akarja mutatni, hogy voltaképpen ő az ur a háznál, kerekén megmondja vendégeinek, a bárónak, hogy a nász elmarad. Egy kis ájuldozás, fenyegetőzés s az első felvonás szerencsésen véget ér.

A második felvonás Györflynél történik, ki gyanakvó, féltékeny férj. Féltékenységet növeli az, hogy neje Lorát férfinak átlötöztetve tartja a háznál, s rokonának vallja. A férjnek nem tetszik az új rokon, neje nagyon bizalmas lábon látszik vele lenni, sőt Kuningunda asszony (Albisiné) azon valamást teszi, hogy saját szemével látta, midőn neje ama bizonyos fiatal urral, — ki nyilván diák lehet — ülekezett, sőt mi több, meg is csókolta. A férj dühbe jön, kurtán fogja Lora urfit, vallatni kezdi, Lora urfi zavarta, a férj még nagyobb dühbe jön s azt hiszi, hogy neje megcsalta, ez ifju ember, ez álrökon kedvese. A férj elégtételt kér s rögtöni távozást, Lora urfi megijed, azonban jön a mentő ismét, a bős férj nejeinek szemrehányásokat tesz, a nő, hogy megbüntesse férje féltékenységet, tovább üzi a tréfát, mőntegétődzik, zavart tettet, a férjben szétpattan a türelem, pisztolyt hoz, hogy megvívjon neje csábitójával, ekkor azonban belép Simon, Lora kedvese, az álfiu nyakába borul jegyesének, a férjnek felnyilnak szemei, kezdi restelleni a dolgot, hogy ő egy leánytól féltette nejét, meg van szegényülve, a nőnek elégtétel van adva a féltékenyséért. Simon kijelenti, hogy hazuról jön, a vihar lecsendesült, s hazamehetnek már hátra.

A harmadik felvonás ismét Somlaynál történik. A nő kéri, hogy mondja meg hová rejtette el leányát, a férj azonban ur akar maradni a háznál s nem mondja meg, ha csak neje bele nem egyez, hogy a Simon felesége legyen Lora. Ekkor megérkezik Szilassy Mihály, Völgyesi titkára, egyenesen Párisból s elbeszéli, hogy ura, a báró is nem sokára haza jön külföldről, eddig talán meg is érkezett Pestre. Ő előbb jött, mert egy iparlovag ellopta urának néhány fontos okmányát, s most a szökevényét ildözi. Somlay elhűl a hallottakon, hisz a báró rég itthon van, meg is kérte leánya kezét, egy kis surlódás is támadt közöttük. A titkár bámul, erősíti, hogy az ő bárója legkevésbé sem hasonlít a leirt alakhoz, de nem is lehet az, mert ő Párisba hagyta s most legfeljebb Pesten lehet. E pillanatban jelentik a bárót. Szilassy, hogy nyomába jöjjen a dolognak, félre vonul. A báró megjelenik, s az apától elégtételt kér az első felvonásban történt botránnyért, vagy beleegyezését, hogy nem fogja ellenezni neje akarát s Lorát hozzá adja. Egy órai gondolkodási időt hagy s távozik. Szilassy előjön, s kijelenti, hogy a báró senki más mint azon iparlovag, kit keres, s ki urát meglopta. A férj kéri, hogy tartsa titokban a dolgot néhány pillanatig, hogy győgyithassa ki nejét rangkorsá-

gából. Ez alatt Simon István jön s jelenti, hogy Lora eljött. A férj titokban tartatja megjövetelüket. Jön a neje, a férj bünbánólag, szinleg beleegyezik, hogy Lorát a bárónak adják. Megérkeznek Lorák, meg a báró is. A nő örömmel jelenti, hogy a kérdés közte és férje között ki van egyenlítő, Lora a báróé lesz. Ekkor a titkár megjelenik, az albarónak kezd szűkülni hely, minden napvilágra jő, a nő elszégyenli magát, Lora persze a Simoné lesz s a darab hosszú ölelgetőzés között véget ér. Ennyi a mese.

Ismételjük, nem új egyetlen ízében sem, s hatását nagyban csökkenti az, hogy a nézőnek semmi sejtenei valót nem hagy fenn a végkifejletre, elannyira, hogy jelenetről jelenetre, előre tudunk mindent. A második felvonásbeli tréfa szintén e miatt veszt el főérdekét, különben is a felvonás kedviért tulságos hosszúra van nyújtva, mely még inkább feltűnteti a férj gyalog alakját, ki hosszú napokig képes férfinak nézni egy legfeljebb 16 éves leányt, párbajra hívja, a mi még akkor sem engedhető meg, ha csakugyan fiu, mert egy komoly ember soha sem vakulhat el annyira, hogy nejét egy tejes száju gyermektől féltse s pisztolyra hívja ki. A szerző, jobban gazdálkodva, az egész darabot két felvonásra redukálhatta volna, de — mert három felvonásra volt szükség — eloyult. A darab folytán az albaró megjelenése annyira természetellenes, olyan neveletlen, olyan szegletes alak, hogy azonnal fel lehet ismerni rajta, hogy iparlovag, s nem a jótársaságok embere. Egy báró, ki magarabb körökben élte le világát, soha sem tűnhet fel ilyen alakban, még akkor sem, ha sorsán alólálló körbe lép. Ezt észre vehette volna Somlayné asszony is.

Az első felvonásban legfőképpen van egy olyan hiba, mely bizonyára nem került el a néző figyelmét sem. Lora ugyanis párbeszédbe ereszkedik a báróval, még pedig olyan téma felett, mely egy államgazdász, egy publicista, egy demócrata, népszónok szájába igen jól állana egy fonák gondolkodású báróval szembe, de egy 16 éves leánygyermeket neveléses, tudákos szinben tüntet fel, vagy azt hiszi az ember, hogy: táltos! Minden hibái mellett is azonban a darab elég élénk menettű, s miként említük, legalább irodalmi színvonalon áll. Az előadottakhoz mérve, bizonyosan mindeniknél sokkal jobb, s a nézőt legalább nem unatja A mi a szereplőket illeti, legelső helyen Ujfalusiné asszonyt kell megemlítenünk, ki ma kitűnő sikerrel működött. A hamis asszonyt folyvást eleven kedély, s nagyon helyes felfogással adta. Gyulai a férjét, Boérné a makacs anyát, Szathmáry a bárót, Boér a mérnököt helyesen, jellemzőleg alakíták. Örömtünk nem kicsi, hogy végre egy olyan tagjáról is megemlékezettünk a társulatnak, kiről eddig ritkán lehetett alkalmunk szólni. Ez Albiné asszony, ki kicsi szerepét feltűnő sikerrel adta. Színpadunkon jobb alakot nem láttunk tőle soha. A közönség megtapsolta. Szabó Pepi meglehetősen háládatlan szerepét minden hitelhető erővel igyekezett kiemelni. Az előadás meglehetősen összességű, ámbar ma is voltak, kiknek a sugó jól fogott. — No de hiába! Azt mondja Pettermann: mindent egyszerre nem lehet!

Sajtóhírs. „Hunyady László”-ról írt recenzióinkban feltűnő nyomtatási hiba történt; Fektérről írt passust kérjük így értelmezni: Csak arra kérjük, hogy a pauszálás alatti néma monologizálást szokja el.

Különlélek.

+ Mint bizonyost írja a „K.” fejevári levelezője, hogy erdélyi püspökké a sokképen találgatott és kandidált egyének közül Fogarassy János ez. püspök, nagy-váradai kanonok s regalista van kinevezve.

+ Deák Ferenczet újév napján az 1861-diki országgyűlés számos tagjai s a főváros előkelő polgárai üdvözölték.

+ Mint halljuk, a színházi választmány elhatározta már, hogy photogen helyett jövőre olajjal fogja a színházat világítani ismét, mint a mely nem oly gyulékony.

+ Tegnap Pápai Katicza k. a. működő Szilgigeti „Szökött Katona”-jában mint Korpádiné lépett fel. Az előadásról közelebb.

+ Bognár Vilma e hó folytán kezdi meg vendégszereléseit. Mint halljuk, több egészen új operettet hoz magával. Mig vendégszerelése tart, Szabó Pepi két heti szabadság idejét használva, Kassára fog menni a Szabó társulatahoz.

+ Hiadornak szép költői nyelven írt „Törvénytelen vér” című drámája közelebből Ujfalusiné asszony jutalmául fog előadni. Ajánljuk-e előlegesen a közönség figyelmébe? Azt hisszük, hogy mig egyrészt a mű belbecséről Hiadornak neve kezeskedik, másrészt a jutalmazott sokkal több érdemet szerzett színpadunkon, sem hogy bizton nagy közönségre ne számíthatna.

— Megjelent a „Magyar gyorsíró” című szaklap első száma, mely a gyorsírást tanulónak szóló utasításon kívül az első gy. ir. lezékét tartalmazza, s dícsőretére válik jeles szerkesztője Fenyvessy Adolf tanárnak, kinek világos és szabatos előadása után e nagy hasznu tudományt bárki könnyen megtanulhatja. Ujából is ajánljuk. Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Előfizetheti Osterlamm Károly könyvkereskedőnél Pesten.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, január 2. Frigyes Károly herceget ide várják; jól értesült körökben úgy vélik, hogy fontos politikai czélekből történik ez utazás. Mühlfeldnek az encyclicára vonatkozólag teendő interpellatiójára az államminister akkép fogna válaszolni, hogy a kormány nem akar zavart okozólag befolyani a concordatum revidálását illetőleg folyamatban levő alkudozásokra.

Bécs, jan. 3. A mai „Wien. Ztg.” közli a császári rendeletet, mely szerb nemzeti congressust hív egybe Karlovicra. A báró Sagunához intézett császári kézirat kijelenti az önálló, a szerbbel koordinált román metropolitaság felállításának császári helybenhagyását s az erdélyi püspökségnek metropolitai méltóságra való fölemeltetését, egyidejűleg Sagunát, Magyar- s Erdélyország görögkeleti románjainak érsekévé, metropolitájává kinevezvén.

Francoiaország. Páris, jan. 1. A párisi érsek e héten kétszer fordult meg a Tuillériákban s tegnapelőtt hosszosan értekezett a cultusministerrel. Megvalósul, hogy Párisban több liberalis főpap congressust fog tartani. Állítólag néhány bibornok is meg van nyerve a Róma elleni oppositionnak. Itt most többféleképp szellőztetik egy schisma lehetőségét s a nemzeti egyház kormány kérdését.

Páris, jan. 1. Drouyn 26-kán Sartigeshez neheztelő iratot intézett az encyclica fölött. A párisi érsek elhatározta, hogy az encyclicát nem teszi közzé egyházi uton. A bordeauxi érsek tetemes összeget küldött a lengyel bizotmányának. Mac Mahon még mindig itt időz; csak jan. közepén indul nyert utasításával Afrikába, hol mindinkább a tunisi interventionak kedvező fordulatot kezdenek venni a dolgok. A mexikói idegen legio, mely francia, belga és osztrák önkényesekből alkottatik, francia főparancsnok alatt álland.

Az encyclica elleni hangulat legkönnyebben megérthető azon körülményből, hogy a „Constitutionnel” második cikket közölt ellene a császár egyenes meghagyásából, ki az elsőt nem tartotta elég erőlyesnek. Napoleon hg azt tanácsolta a császárnak, nyomassa ki az encyclicát falragasznak. A császár azt felelte, ez csak a „Moniteur” útján történhetnék, melyet ugy is kifüggesztenek az utcasarkokon. Kormánykörökben az encyclicát „le dernier mot de Rome” (Róma utolsó szavának) nevezik; a 80 tétel mindegyike egy század francziát visz el Rómából. — Tegnap bizalmas estély volt a császárnőnél; Metternich és Budberg hivatalosok voltak.

Páris, jan. 2. A mai „Moniteur” szó szerint közli a császár feleletét a dipl. testület újévi tervzetére, ez így szól:

„A dipl. testület szerencsekívánatai, melyeket Ön tolmácsolni szives, élénken meghatnak. Kívánon, hogy az egyetértés fenmaradjon közöttünk. Legyen meggyőződve, hogy mindent elkövetendek, miszerint viszonyaimat az idegen hatalmakhoz mindenkor a jog iránti tisztelet s a béke és igazsághoz való szeretet lelkesíték.”

Az újévi tiszteletgésnél a párisi érsek szerencsekívánatait fejezte ki a császárnak, ki Francoiaországban az erkölcsi és vallásos érdekek fentartásának és kifejlésének kedvez, és magasra tartja Francoiaország zászlóját; a császárnénak, ki a trónon bájtt és kegyességet, erővel s igazsággal egyesít; s végre a császári hercegeknek, ki a „jövőknek nemes reménye.”

A császár köszönetet mondott a párisi clerus nevében nyilvánított érteletékért, valamint az érsek által érte Istenhez intézett áldás kívánatokért.

Páris, jan. 3. A mai „Moniteur” császári decretumot közli, melylyel Napoleon herceg a titkos tanács tagjává, elelnökévé nevezetik ki.

Olaszország. Nápoly, jan. 1. Néhány nap előtt Andrea bibornok látogatást tett volt Humbert hgnél s feltűnő nagy tüneményességgel fogadtatott; most a herceg viszonzotta azt. Az orosz trónörökös jan. 18-án ide érkezik, Humbert herceg 100 zászlóalj nemzetörség felett készült szemlét tartani, kik a Nápoly alatti táborba gyűlendenek.

Turin, jan. 1. Hire jár, hogy Cialdini francia kovács a ministerelnökséggel; az itteni franczia követség nagy követségi rangra emeltetnék. Benedetti foglalná el ezt. A cselekvési párt folyvást nagy tevékenységet fejt ki. Hallomás szerint jövő tavaszra felkelési kísérletet terveznek Velencében; a mig az „A. A. Zeitung” azt írja, hogy a fegyver- és löszer-beesmpészés Velencébe szorgalmasan folytattatik, a hiv. „Journ. de Constantinople” jelenti, hogy a Feketetenger kikötőiben lengyelek és olaszok jelentek meg tetemes számmal, s kétégkivül a velenezei partokon való kiszálláshoz készülnek. Azt is hallani, hogy Olaszország belsejében közelebb kitörendő zavargásokra izgatnak, és hogy feltűnőleg szaporodnának a kormányellenes tüntetésekkel elkövetett kihágások.

Németország. Berlin, jan. 1. Hir szerint Poroszország és Austria olyformán egyeztek meg Angunstenburg hg elismerését illetőleg, hogy Rendsburg szövetségi vár legyen porosz helyörséggel, Kiel porosz hajóállomás; ezen felül Poroszország és Austria szedhesenek tengerészujoncokat a hercegségekben, s ez utóbbi hatalomnak is jelöltesék ki alkalmas hadi kikötő. Azonban az osztrák polgári bizos oda utasított, hogy minden jelen-

tékenyebb tárgyban Bécsből érjen utasításokat. Ugy látszik nem igen hisznek porosz szövetség öszinteségében. A porosz-bank már fiókintézeteket állít fel a hercegségekben.

Frankfurt, jan. 1. Az itteni politikai körök figyelmét élénken foglalkoztatja azon lépés, melyet a hesseni országgyűlésen a szabadelvűek tettek; ők ugyanis Bismarkhoz folyamodtak Poroszország beavatkozását kérvén a választó fejedelem ellen.

A „D. Allg. Ztg.” arról értesül, hogy Austria tudatta Berlinben, miszerint semmi olys rendezésbe bele nem egyezik, melynek czélja egy hosszabb provisorium felállítására lenne.

A „Nordd. Allg. Ztg.” közli a müncheni porosz követség intézett dec. 13 jegyzékét, melyben a berlini kormány azt igyekszik bebizonyítani, hogy a szövetségnek nem lehetett volna joga a hercegségekben a végrehajtást foglalással váltani fel. Együttal megjegyzi, hogy Poroszország nem tünhetne volna azt, hogy valamely kormány a szövetségi szerződés határain tul, politikájára befolyást igyekezék gyakorolni; mert Poroszország ugyan tagja a szövetségnek, de az illetékesség túllépése egyértelmű a szövetség megszegésével. A cikkek következő öszinte nyilatkozattal — vagy is fenyegetéssel végzi: „Ha a többség dec. 5-én Poroszország ellen leendett, Poroszország azon helyzetbe jutott volna, hogy az igaztalanul hozott határozat ellenében a szerződés megszegéséből származó cselekvési szabadsággal éljen Poroszország jogainak megóvása tekintetéből.

Oroszország. Mig a lengyelek vallási tekintetben is a legnagyobb elnyomatást szenvedik, a kormány a rutheneknek engedményeket tesz. Így a chelmi kerületben több g. e. lelkész kérelmére hajlandó az orosz kormány megengedni, hogy a görög unitus egyház — mely e kerületben 300,000 lelket és 200 lelkézt számít — régi önkormányzata helyre álljon, az egyházi szertartás a később becsusztott latin hozzáadásoktól megtisztíttassék s az istenitisztelet orosz nyelven tartassék. E vallás reform ép ugy mint Galicziában, a lengyel nemzetiség ellensúlyozására van czélba véve.

Törökország. Konstantinápoly, dec. 26. A porta a feketetenger kikötőit elhagyó hajók szigorú megvizsgálását rendelte el. Ismét 40,000 cserkesz kivándorlóérkezett a Feketetenger partjaihoz. Mihály abhasiai fejedelem alkudozik a portával, hogy 30—40,000 alattvalójával Törökországba vándorolhasson.

Görögország. Athenből ismét összekülvési hírek érkeznek. A czél az lett volna, hogy György királyt megbuktassák s a köztársaságot kiáltssák ki. A rendörség egy elhalt kapitány iratai közt találta fel e terv némely adatait. Attól tartanak, hogy az összekülvés nagyon el van ágazva s az olasz tét-párttal van összekötötésben.

Amerika. Az egyesült államokból az utolsó hírek dec. 14-ig terjednek. Sherman tábornok már Savannah közelébe érkezett. Dec. 7-én az Ogechee keleti partján volt, 25 angol mérföldre Savannahhoz, 10-kén pedig Bloomingdalejé jutott, 15 mérföldnyi távolságra az említett városhoz. Grant táviratozta Washingtonba, hogy dec. 13-áig terjedő richmondi lapokat kapott, melyek szerint Sherman már csak öt mérföldnyire állott Savannahtól, tükéletes esatárendben, szemközti egy erős ellenséges baddal. A richmondi lapok azt hiszik, hogy Sherman alkalmasint hátulról fogja a várost megtámadni, hogy egyébiránt a különben is jól megerősített város Beauregard által még jobb védelmi állapotba helyeztetik. Egy Memphisből érkezett hir, miszerint Beauregard Pillow erőd ellen nyomulna, alaptalannak bizonyult. Port Royalból jelentik, hogy Foster (szövetségi) seregének egyrésze a Broad-Riveren felnyomulván, a Pocataligo hidat szétrombolta, s így a déliek vasuti közeledési vonalát Charleston és Savannah közt elvágták, mire a sereg partra szállván, Dablgren admirál és Foster vezérlete alatt az említett ponton elszéncolt állást foglaltak. Forster őresapatai már összekötötésbe is tették magukat Sherman előőrséivel; szerintők Sherman már 14-kén Savannah elött fogott volna állani. Ezen adatokat a dec. 7-kei richmondi sürgönyök tagadják ugyan, de a „Charleston Mercury” megerősíti.

Az egyesült államoké Anglia közti viszonyok nagyon feszültek, az újabb Canadából történt be-rontás miatt, melyet egy confederált csapat eszközölt volt; az unio visszatárlásra készült. Hozzájár, hogy dec. 14. bevette Sherman Savannaht, nyolcz órai robann után; 11,000 fogoly esett kezébe. A confederáltak bevallják, hogy Charlestont is bajos lesz megtartani. Az unio hajóhada Wilmington elé érkezett. Hood hidat vert a Tennessee át. Thomas tbnok ildözi. Sherman tbnok meg Savannahban időz. Lincoln 300,000 ember utjonezozását rendelte el.

Ujabb Velenceze. jan. 2. Udineben kezdetét vette a per azok ellen, kik az utóbbi mozgalomban részt vettek; a vezetőik majdnem mindnyájan s velük számosan menekültek; az elfogottak az udinei várba záratk el. Az elfogatások még mind folynak. — Bécs, jan. 3. Beszéli, hogy Frigyes Károly küldetése oda irányul, porosz véd- és dacszövetséget ajánlani azon esetre, ha Austria Velenceze felül megtámadtatnék; viszonzásul a hercegségek bekebelezését kéri Poroszországtól.

NYITÓSZÓ Kiadó hivatalunk köszönettel veszi, ha valaki Parkas Ede ur hollétéről értesítendő.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

BÉCSI BÖRZE január 3-kán 1865.

Table with columns for 'Államadóság', 'Elsőbbségi kötvények', 'Részvények', 'Váltók (devisek) három hónapra', and 'Pénznekem'. It lists various financial instruments and their market values.

Á t n é z é s e

Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor. Szeben, Brassó, és Oláhországba naponként d. u. 5 órakor. Maros-Vásárhely felé naponként d. u. 5 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órakor. Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat érkezése után.

Erdélyi

piaczi árak:

Table showing market prices for various goods in Erdély, including items like 'Tiszta búza', 'Rozs', 'Árpa', 'Zab', 'Török-búza', and 'Marhabűs'.

Gabonaár Kolozsvárt jan. 5-kén 1865.

Tisztabúza 2 frt 50 kr. Elegybúza 2 frt 60 kr. Rozs 1 frt 30 kr. Árpa — frt — kr. Zab — frt 74 kr. Török-búza 1 frt 40 kr. Pityóka — frt — kr. Marhabűs 13 kr.

H I R D E T É S E K.

NEM HIVATALOS.

Legujabb találmány a fájdalmas tyukszemek gyors kivésztésére, minden fájdalom és sebészeti műszerek nélkül öt perc alatt. Alóltir több városokban tett sikeres gyógyításaim által a közönség teljes megelégedését kinyertem.

MOLL SEIDLITZ-PORA advertisement featuring a portrait of a man and text describing the product's benefits for various ailments.

Advertisement for Seidlitz-por, describing its medicinal properties and how it is used to treat various conditions.

Valódi minőségben kapható csupán csak Kolozsvárt: RITTER Tr. özvegye gyógyszer. Továbbá Besztercezőn: Szongot György. Brassóban: Jekelius F. Fogaras: J. B. Gschader.

DORSCH-MÁJHÁLZSIROLAJ advertisement, highlighting its quality and availability at various pharmacies in Kolozsvár.

Vastartalmu szörp vörös chinából. GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek Párisban, rue de la Feuillade 7. sz. Ez új gyógyszer, folyékony és kellemes alakban, két alkotórészből áll.

ANATHERIN SZÁJVIZ advertisement for Popp J. G., a dentist in Bács, advertising his services and the use of his mouthwash.

NÓVENYI-FOGPOP advertisement, describing a dental product for tooth pain relief, available at various pharmacies.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyen, Dobray Nándornál S-Udvarhelyen, Barthos Domokosnál S-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható.

FALI NAPTÁR 1865-ik közönséges évre advertisement, offering a calendar for 1865 with various religious and historical content.

Hirdetmény. Marosvásárhely és Sz. Régentől 2 órányi távolságra egy terjedelmes jóság, hozzá tartozó 6 kövti malommal együtt bérbe kiadó.

Haszonbéri hirdetés. 225 holdból álló jóság, udvarházzal, gazdasági épületekkel, terjedelmes kertekkel, luczernással, Szamosújvártól 3 órányira a Marosvásárhelyre vezető országút mellett Noszoly helységében haszonbérbe kiadó.

Haszonbérbeadó jóság. Gróf Bethlen Emil uró mlgának, a radnoti uradalomnak szántókban, kaszálóknak, legelőknak és szőlőkben a m. lekenzei, k. iklandi és m-orbai határokon összesen 1800 holdnyi részét tévő birtoka gazdasági épületekkel, M. Orbán, K. Iklandon koresma, M. Lekeczénnkoresma és bidványjokkal, Radnoton udvari lakkal és a malcm 1/3 dával több évekre haszonbérbe adandó. Ertekezhetni Erődi Sándor ural Maros-Vásárhelyt.

A Galandférgel (pántlika-gilisztát) advertisement, offering a remedy for various ailments, available at Dr. Bloch's pharmacy in Bács.

Üzleti jelentés és lakhely változtatás. Mely tisztelettel van szerencsém a t. e. közönségnek jelenteni, miként ezen teli időnyre jól szervezett valódi finom orosz thea, legfinomabb Jamaicai rum, árák (fehér rum) réz és pakfon orosz Samoir (theatuzó edény) mosdó edény, török puliszka, török pipa, és minden ezen üzethez tartozó orosz áru ezikkékből álló raktáromat, belszen eza 1-30 szám alatti szegletkhoz áttevén, pontos szölgálat, lehető legújanyosabb áru mellett a t. e. közönségnek továbbra is figyelmebe ajánlom, becses megbízásokrát, számos látogatásért eszedem. Az árnyhelyre bejárás az utazóvíli lépésben. Egész tisztelettel ASPIS SÁMUEL. Egyszersmind tudatom, hogy néhány alig használt finom készülti koci birtokában vagyok, melyek legújanyosabb áron eladásra, vagy más tárgyakkal elcsérelésére ajánlkozom. Továbbá egy legjobb szerkezettü teke asztal, ellátva 8 pálcza (dákó) és 16 golyvával, ruganyos oldallal nálam 200 o. é. forintal megvásárolható!